

Motion till riksdagen 2009/10:K304

av **Solveig Hellquist (fp)**

En utrikesförvaltning i tiden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning om utrikesförvaltningens framtida organisation och uppgift.

Motivering

Utrikesförvaltningen har stora behov av reformer och nytänkande, vilket inte minst framgår av Globaliseringsrådets rapport ”Sverige i världen” (DS 2008:82). Utrikesförvaltningens förutsättningar att reformeras riskerar dock att undergrävas av försämrade villkor för dess personal.

Några problem och synpunkter framgår av Globaliseringsrådets rapport men även signaler från anställda inom utrikesförvaltningen har framkommit.

Ett problem som tagits upp är de gradvisa men kontinuerliga nedskärningarna i utrikesförvaltningens budget med ett automatiskt besparingsbeting på ca 2 % per år. Detta har förödande konsekvenser och kan inte drivas hur långt som helst. Samtidigt som ett av utrikesförvaltningens ansvarsområden – biståndet – fördubblats det senaste decenniet, har fler arbetsuppgifter lagts på personalen utan resursförstärkningar och flera ambassader lagts ner. Sverige satsar med sina 0,06 procent av BNP påfallande lite på sin utrikesförvaltning. Det ska jämföras med länder som Storbritannien som satsar 0,13 %, Tyskland som satsar 0,28 %, Finland som satsar 0,2 % och Norge som satsar 0,2 % av BNP. Det råder således en märklig obalans mellan de resurser som per automatik satsas på bistånd och de resurser som avsätts för att bidra till att faktiskt genomföra bistånds-, handels- och utrikespolitiken. Naturligtvis får detta konsekvenser för Sveriges roll i världen.

Det har också riktats kritik mot att arbetsgivaransvaret ligger på den gemensamma förvaltningen, Förvaltningsavdelningen, i samverkan med Arbetsgivarverket. Detta uppfattas som att de viktigaste styrmedlen ligger utanför

Fel! Okänt namn på

UD-ledningens kontroll. Det s.k. UVA-avtalet anses också ha drabbat utlandsstationerade ekonomiskt på ett dramatiskt sätt. Även den svaga svenska kronan har inneburit försämrade villkor för många. Andra problem som lyfts fram är att det har blivit svårare att rekrytera den mest kvalificerade personalen, inte minst till s.k. hardshipposter, att färre söker till diplomatutbildningen i jämförelse med tidigare år, ”medföljarproblematiken”, ökad internadministration och det svaga IT-stödet.

I betänkande 2008/09:KU1 framhålls bl.a. ”att den pågående globaliseringen och de intensifierade relationer som följer av denna också gör att det är av avgörande vikt att på ett högkvalitativt sätt hävda svenska värderingar, Sveriges utrikes- och biståndspolitiska ställningstaganden samt våra kommersiella intressen. Enligt utskottet företräder utrikesförvaltningen i dessa sammanhang inte enbart staten utan är ett instrument också för näringslivet och andra samhällssektorer samt för att tillvarata enskilda medborgares intressen. Utrikesutskottet betonar att det för ett medelstort land som Sverige är fundamentalt att – med en skicklig diplomati som verktyg – kunna verka genom idémakt och att även på annat sätt utöva inflytande. Mot denna bakgrund anser utskottet att en bred översyn nu bör ske avseende Sveriges diplomatiska närvaro i världen samt utrikesförvaltningens funktion, kompetens och personalförsörjning. Intentionerna bakom de motioner som väckts i denna del av ärendet torde enligt utrikesutskottet därmed vara väl tillgodosedda.”

För att kunna utveckla goda internationella kontaktytor i en tid då globaliseringen är en realitet behöver Sverige en stark och bred utrikesförvaltning. Sverige behöver kompetent och engagerad personal för att kunna vara en stark och tydlig röst för demokrati, mänskliga rättigheter, frihandel och fred liksom för att utveckla samarbetet mellan Sverige och andra länder på prioriterade områden. Oavsett vilka politiska prioriteringar och målsättningar vi har inom utrikespolitiken krävs att vi har rätt personal på UD och på våra utlandsmyndigheter. Personalen måste ha rimliga arbetsförhållanden och ha tid och möjligheter att i praktiskt arbete förverkliga politiken. En översyn av utrikesförvaltningen är otillräcklig. En genomgripande och framtidssyftande utredning är att förorda.

Stockholm den 2 oktober 2009

Solveig Hellquist (fp)